

Somogy megye díszbogarai (Coleoptera: Buprestidae)

MUSKOVITS JÓZSEF

MUSKOVITS J.: *The jewel beetles of Somogy county (Coleoptera: Buprestidae)*

Abstract: An annotated list of jewel beetle species collected in Somogy county (Southern Hungary) and the relevant literature are presented. The oldest collected specimens date back to about 1875. Of the 119 species known to occur in Hungary, 82 are recorded from the area investigated. *Palmar festiva* (Linnaeus, 1767) is new to the Hungarian fauna.

Bevezetés

A díszbogarak (Buprestidae Eschscholtz, 1829) a Buprestoidea családsorozat egyetlen családját alkotják. Gyakran feltűnően színpompás, jellegzetes alakú bogarak. A család tudományos elnevezését LINNAEUS 1758-ban vezette be a rovartanba.

A díszbogarak családjá a nyolcadik legnépesebb a bogarak között, az egész Földön hozzávetőlegesen 15 000, a Kárpát-medencében mintegy 170, Magyarországon 119 faj fordul elő. Nagyságuk változó, a hazai legnagyobb díszbogár, a *Chalcophora mariana* elérheti a 32 mm hosszúságot, a legkisebb *Trachys* fajok alig haladják meg a 2 mm-t.

Jelen összeállításban Somogy megye díszbogár-faunáját dolgozom fel. Ehhez az adott ösztönzést, hogy az elmúlt években alkalmam volt hazánk szinte valamennyi természettudományi múzeumi rovargyűjteményének és a jelentősebb magángyűjtemények díszbogarait determinálni, illetve a régebbi meghatározásokat szükség esetén revideálni.

A kutatások rövid ismertetése

A Magyar Természettudományi Múzeum állattárában Somogy megye területéről már 125 évvel ezelőtt gyűjtött díszbogarakat is találunk. A megye rovarfaunájának első ismertebb gyűjtője a múlt század utolsó harmadában Lichtneckert Ferenc volt Siófokon. Jelentős gyűjteménye a Magyar Természettudományi Múzeum Állattárába került. Sajnos, az általa gyűjtött és preparált bogarak identifikációs cédulái a mai minimális követelményeknek sem felelnek meg, mivel rajtuk csak a „Siófok, Lichtneckert” felirat található, minden egyéb tájékoztató adat hiányzik, és sokszor még az sem biztos, hogy az illető példány valóban Siófokon került elő.

A századforduló másik jelentős gyűjtője Ehmann Ferenc, aki az 1896-1911 közötti években rendszeresen gyűjtött Őszöd (ma Balatonőszöd) területén.

Az első világháború előtt Somogy vármegye területén a többi gyűjtő - Hajós József, Kanabé Dezső, Pereg Imre - csak alkalmoszerűen gyűjtött, legalábbis kevés példány maradt meg a gyűjteményekben.

A két világháború közötti időben is csak alkalmi gyűjtések voltak, és szintén kevés példány került a gyűjteményekbe (Apt Ödön, Stiller Viktor).

A második világháború után eléggé nehezen indultak meg a gyűjtések. 1955-ben Dr. Lenci (Lenczy) Rudolf gyűjtött eredményesen a Baláta-tónál. Ennek a korszaknak vitathatatlanul legjelentősebb gyűjtője Nattán Miklós volt, aki 1958-1968 között sokat gyűjtött Kaposvár környékén. Elsősorban lepkész volt, de bogarakat is szép számmal gyűjtött.

A fent említett személyek által létrehozott gyűjtemények nagyjából a Magyar Természettudományi Múzeum bogárgyűjteményébe kerültek.

Az 1980-as 90-es években években megszorodott a gyűjtők száma. Név szerint megemlítem Sár József-et és Horvatovich Sándor-t, akik rendszeresen kutatták a védett területek rovarvilágát. Az utóbbi években Ábrahám Levente, Ádám László, Merkl Ottó, Rozner György folytatott említésre méltó díszbogár gyűjtéseket is.

A jelentősebb amatőr rovarászok közül Bessenyi Ferenc, Gaskó Kálmán, Dr. Illiczky Sándor, Juhász János Csaba, Kondorosy Előd, Dr. Medvegy Mihály, Muskovics András, Dr. Muskovits József, Podlussány Atilla, Rahmé Nikola, Retezár Imre, Rozner István, Dr. Somorjai Gyula, Szalóki Dezső és Székely Kálmán nevét kell megemlíteni, akik Somogy megye területén több-kevesebb rendszerességgel díszbogarakat is gyűjtöttek.

A Magyar Rovartani Társaság 1999-ben a Duna-Dráva Nemzeti Park területére szervezett sikeres kirándulást, amelynek hatására megnövekedett az amatőr rovarászok – közöttük a kifejezetten díszbogarakra specializálódottaké is - tevékenysége, és talán ennek lehet az eredménye hazánk területére egy új díszbogárfaj, a *Palmar festiva* kimutatása.

A megnövekedett gyűjtőkedv azt eredményezte, hogy Somogy megyét a jobban megkutatott megyéink közé sorolhatjuk. Legjobban kutattak a Balatonhoz közeli területek, a Barcsi borókás, Kaposvár környéke és a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet, de azért vannak még jelentős területek, amelyek nincsenek kellőképpen kikutatva, legalábbis a díszbogarakat illetően.

A Somogy megyében gyűjtött díszbogarakra vonatkozó irodalmi közleményeket a következőkben ismertetem.

KUTHY (1986) „*A Magyar Birodalom Állatvilága*” c. művében mindössze egyetlen fajra, az *Acmaeoderella flavofasciata*-ra találunk egy lelőhely-adatot „*P. Vadé*” néven, ami feltételezésem szerint a mai Vadépusztá-val azonosítható.

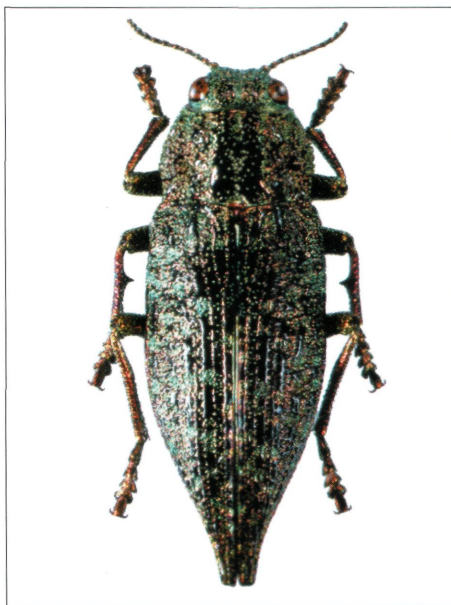
CSIKI (1909-1915): „*Magyarország díszbogarai*” c. munkájában elsősorban háttérkulcsot közöl és csak kevés lelőhelyadatot, így nem meglepő, hogy Somogy megyét illetően csak 3 faj 3 lelőhelyadata található meg benne.

KASZAB (1940) kifejezetten lelőhely-adatokat közlő műve már lényegesen több adatot tartalmaz, nevezetesen 38 faj 53 lelőhelyét. Érdekességként megemlítem, hogy a fajlista összeállításánál Lichtneckert adatait nem vette figyelembe és főként Ehmann gyűjtései növelték meg a fajok számát.

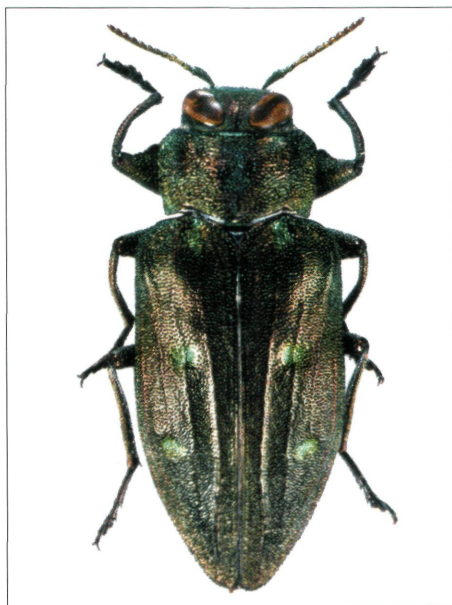
SÁR (1992) a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet területén végzett rovartani gyűjtések összevont adatait közli és ebben 5 díszbogárfaj kerül megemlítésre. Az általa említett *Chrysobothris chrysostigma* újrahatározás után *Chrysobothris affinis*-nek bizonyult.

MERKL (1998) a Duna-Dráva Nemzeti Park területéről negyvenhat bogár-család fajait ismerteti, közöttük Somogy megye területéről 14 díszbogárfajt említ meg.

A fenti ismertetésből látható, hogy összefoglaló adatközlés még nem készült, ezt a hiányosságot igyekszem most ebben az összeállításban pótolni.

1. ábra: *Dicerca furcata* Fotó: Retezár I.

2. ábra: *Chrysobothris affinis* Fotó: Retezár I.

3. ábra: *Palmar festiva* Fotó: Retezár I.

4. ábra: *Agrilus guerini* Fotó: Retezár I.

Somogyból ismert fajok jegyzéke

Ptosima flavoguttata (Illiger, 1803) - Holomediterrán elterjedésű faj, nálunk elterjedt, nem ritka, a lárvák sajmeggyben, szilvafában fejlődnek. - Kisberény, Zamárdi.

Acmaeodera (Acmaeotethya) degener (Scopoli, 1763) - Nyugat-palearktikus elterjedésű, a tölgyesekben sokfelé előforduló, de nem gyakori faj. - Balatonboglár-Vadépuszta, Zamárdi.

Acmaeoderella (Carininota) flavofasciata (Piller & Mitterpacher, 1783) - Nyugat-palearktikus elterjedésű, a tölgyesekben elterjedt, gyakori. - Balatonboglár, Balatonöszöd, Darány, Kaposvár, Kőröshegy, Nagybjom, Siófok, Somogyszob, Újvárfalva.

Acmaeoderella (Carininota) mimonti (Boieldieu, 1865) - Kelet-mediterrán elterjedésű, elsősorban a Duna-Tisza közötti homokos területeken fordul elő, somogy megyei, múlt századi előfordulását azóta sem sikerült újabb példánnyal megerősíteni. - Balatonöszöd.

Sphenoptera (Chilostetha) parvula (Fabricius, 1798) - Holomediterrán elterjedésű, füves területeken szórványosan előforduló, ritka faj. - Siófok.

Sphenoptera (Chilostetha) substriata Krynicki, 1834 - Közép- és kelet-mediterrán elterjedésű, füves területeken szórványosan előforduló, ritkább faj. - Siófok.

Capnodis tenebrionis (Linnaeus, 1761) - Holomediterrán elterjedésű, lárvája gyümölcsfákban él, sokfelé megtalálható, az utóbbi évtizedekben megritkult. - Balatonöszöd.

Aurigena lugubris (Fabricius, 1777) - Kelet-mediterrán elterjedésű, lárvája galagonyában, szilvafában, kőkényben él, sokfelé megtalálható, az utóbbi évtizedekben megritkult. - Balatonöszöd, Kaposvár, Siófok.

Dicerca alni (Fischer, 1824) - Holomediterrán elterjedésű, lárvája égerfában él, szórványos elterjedésű, ritkább faj. - Barcs-Középrigóc, Darány, Kaposvár.

Dicerca berolinensis (Herbst, 1779) - Euroszibériai elterjedésű, lárvája gyertyánban és bükkben él, sokfelé előfordul, de nem közönséges. - Balatonboglár-Vadépuszta, Balatonöszöd, Kaposgyarmat, Kaposvár, Siófok, Somogyszob, Tászar.

Dicerca furcata (Thunberg, 1787) - Euroszibériai elterjedésű, lárvája fenyőben él, nálunk rendkívül ritka. - Csurgó, Darány.

Dicerca (Argante) moesta (Fabricius, 1794) - Nyugat-palearktikus elterjedésű, Magyaror-

szágról csak egy példányban került elő, valószínűleg fenyőfával behurcolt példány lehetett. - Fonyód.

Poecilonota variolosa (Paykull, 1799) - Euroszibériai elterjedésű, a lárvá nyárfákban él, szórványos előfordulású, ritka faj. - Törökkoppány.

Lampra dives Guillebeau, 1889 - Nyugat-palearktikus elterjedésű, a füzesekben, égerekben szórványosan előforduló, ritkább faj. - Balatonöszöd, Kaposvár, Vörs-Diás sziget.

Lampra mirifica Mulsant, 1855 - Holomediterrán elterjedésű, lárvája szilfákban él, sokfelé előfordul, de nem közönséges. - Balatonöszöd, Kaposvár, Siófok.

Lampra rutilans (Fabricius, 1777) - Nyugat-palearktikus elterjedésű, a hársfákon fordul elő, nem ritka. - Balatonöszöd, Kaposvár.

Palmar festiva (Linnaeus, 1767) - Holomediterrán elterjedésű, lárvája borókában él, Magyarország faunájára új faj, amelynek első példánya csak 1999-ben került elő a Barcsi ősbörökásból. - Darány.

Eurythyrea quercus (Herbst, 1780) - Pontomediterrán elterjedésű faj, a tölgyesekben fordul elő és rendkívül ritka. - Balatonöszöd.

Buprestis heamorrhoidalis Herbst, 1780 - Nyugat-palearktikus elterjedésű, az őshonos és a telepített fenyvesekben sokfelé előfordul, gyakori. - Balatonboglár, Balatonöszöd, Barcs, Barcs-Középrigóc, Kaposvár, Nagybjom, Siófok.

Buprestis octoguttata Linnaeus, 1758 - Euroszibériai elterjedésű, fenyőfélékben élő faj, amely eddig csak a Dunántúlról került elő, és rendkívül ritka. - Balatonöszöd.

Trachypteris picta decastigma (Fabricius, 1787) - Holomediterrán elterjedésű, a nyárfákban helyenként gyakori faj. - Balatonfenyves, Kaposvár, Siófok.

Phaenops cyanea (Fabricius, 1775) - Euroszibériai elterjedésű, fenyőfélékben élő faj, amely elterjedt, gyakori. - Barcs, Kaposvár, Nagybjom, Siófok, Somogyszob, Újvárfalva.

Anthaxia candens (Panzer, 1789) - Nyugat-palearktikus elterjedésű, feltűnően szép faj, lárvája sajmeggyben, cseresznyefában él, elterjedt, de nem túl gyakori. - Siófok.

Anthaxia deaurata (Gmelin, 1788) - Mediterrán-kaszpi elterjedésű, szilfákon található meglehetősen ritka faj. - Balatonendréd, Kaposvár, Siófok.

Anthaxia fulgurans (Schrank, 1789) - Nyugat-palearktikus elterjedésű, a tölgyesekben elterjedt, gyakori. - Babócsa, Balatonföldvár, Balatonöszöd, Heresznyec, Kaposvár, Látrány, Potony, Siófok, Somogyszob.

Anthaxia funerula (Illiger, 1803) - Holomediterrán elterjedésű, lárvája seprőzanóban és rekettyében él, szórványosan előforduló, ritkább faj. - Balatonendréd, Balatonszéplak, Siófok, Somogyszob.

Anthaxia manca (Linnaeus, 1767) - Euroszibériai elterjedésű, a szilfákon helyenként gyakori. - Balatonföldvár, Kaposvár, Tóútjfalva.

Anthaxia nitidula nitidula (Linnaeus, 1758) - Nyugat-mediterrán elterjedésű, mindenféle elterjedt, különféle virágokon, elsősorban vadrózsán gyakori. - Balatonföldvár, Balatonöszöd, Balatonszemes, Barcs-Középrigóc, Bőszénfa-Ropoly-pusztá, Gyékényes, Kaposfüred, Kaposvár, Kisberény, Öreglak, Órtilos, Somogyszob-Baláta-tó, Somogyudvarhely, Újvárfalva, Zamárdi.

Anthaxia nitidula signaticollis Krynicki, 1832 - Kelet-mediterrán elterjedésű, a keleti országokban elterjedt, különféle virágokon, elsősorban vadrózsán gyakori, a Dunántúlon jóval ritkább. - Siófok.

Anthaxia podolica Mannerheim, 1837 - Nyugat-palearktikus elterjedésű, a tölgyesekben elterjedt, nagyon gyakori - Balatonendréd, Balatonföldvár, Balatonöszöd, Barcs, Csurgó, Kaposvár, Potony, Siófok.

Anthaxia salicis (Fabricius, 1777) - Holomediterrán elterjedésű, leginkább a hegy- és dombvidékeken fordul elő, ahol helyenként gyakori - Balatonöszöd, Bőszénfa-Ropoly-pusztá, Csurgó, Kaposvár.

Anthaxia semicuprea Küster, 1850 - Nyugat-palearktikus elterjedésű, a hegy- és dombvidékeken szórványosan előforduló, ritkább faj. - Balatonöszöd, Kaposvár, Siófok.

Anthaxia (Haplantaxia) chiorii (Olivier, 1790) - Holomediterrán elterjedésű, elsősorban ernyősvirágokon helyenként gyakori. - Balatonberény, Balatonöszöd, Kaposvár, Siófok.

Anthaxia (Haplantaxia) millefolii (Fabricius, 1801) - Kelet-mediterrán elterjedésű, a melegbb fekvésű tölgyesekben virágokon helyenként gyakori. - Balatonöszöd, Siófok.

Anthaxia (Haplantaxia) olympica Kiesenwetter, 1880 - Pontomediterrán elterjedésű faj, elhagyott gyümölcsösökben helyenként nem ritka. - Siófok, Újvárfalva, Zamárdi.

Anthaxia (Melanthaxia) godeti Castelnau & Gory, 1839 - Holomediterrán elterjedésű, az alacsonyabb vidékek ültetett fenyveseiben elterjedt, gyakori. - Balatonöszöd, Barcs-Középrigóc, Bélavár, Darány, Lengyeltóti, Nagybjajom, Somogyszob, Újvárfalva.

Anthaxia (Melanthaxia) helvetica Stierlin, 1868 - Mediterrán elterjedésű faj, a Dunántúl nyugati fenyveseiben nem ritka. - Zamárdi.

Anthaxia (Melanthaxia) istriana Rosenhauer, 1847 - Mediterrán elterjedésű faj, amely főként a Balaton környéki borókásokban fordul elő, ritka. - Balatonendréd, Darány, Koppány, Zamárdi.

Anthaxia (Melanthaxia) nigrojubata incognita Bíly, 1986 - Pontomediterrán elterjedésű alfaj, lárvája luc- és jegenyefenyőben él, nagyon ritka. - Siófok.

Anthaxia (Melanthaxia) quadripunctata (Linnaeus, 1758) - Euroszibériai elterjedésű, a fenyvesekben mindenféle elterjedt, gyakori. - Balatonendréd, Balatonöszöd, Barcs, Barcs-Középrigóc, Darány, Kaposvár, Siófok, Somogyszob-Baláta-tó, Újvárfalva.

Chrysobothris affinis (Fabricius, 1794) - Euroszibériai elterjedésű, a tölgyesekben mindenféle elterjedt, gyakori. - Balatonöszöd, Darány, Gyugy, Hács, Iharosberény, Kaposvár, Nagybjajom, Somogyszob-Baláta-tó, Zamárdi.

Coraebus elatus (Fabricius, 1787) - Pontomediterrán elterjedésű, sokféle előfordul, vérfűn és apróbojtorjánon helyenként gyakori. - Balatonöszöd, Barcs-Középrigóc, Gyékényes, Siófok.

Coraebus florentinus (Herbst, 1801) - Holomediterrán elterjedésű, a tölgyesekben gyakori, ennek ellenére élelmódja miatt - rendszerint magasan, a tápnövény koronájában tartózkodik - ritkán kerül a gyűjtők szeme elé. - Törökoppány.

Coraebus rubi (Linnaeus, 1767) - Palearktikus elterjedésű faj, a hamvassedredn helyenként gyakori. - Balatonöszöd, Siófok.

Nalanda fulgicollis (Lucas, 1846) - Holomediterrán elterjedésű, a tölgyesekben és fűzesekben szórványosan előforduló, ritkább faj. - Balatonendréd.

Agrilus (Uragrilus) ater (Linnaeus, 1767) - Nyugat-palearktikus elterjedésű, a fűzesekben és nyárfásokban helyenként nem ritka. - Babócsa, Törökoppány.

Agrilus (Uragrilus) guerini Lacordaire, 1835 - Nyugat-palearktikus elterjedésű, a fűzesekben fordul elő, nálunk rendkívül ritka. Magyarországon eddig előkerült példányok - egy kivéte-

lével – a Dél-Dunántúl fűzesciből kerültek elő. - Barcs, Órtilos.

Agrilus albogularis Gory, 1841 - Euro-kaszpi elterjedésű faj, amelynek lárvái pusztai ürömben élnek. Leginkább az Alföldön fordul elő, a Dunántúlon ritkább. - Balatonlelle, Balatonöszöd, Siófok.

Agrilus angustulus (Illiger, 1803) - Euroszibériai elterjedésű, a tölgyesekben a leggyakoribb *Agrilus*-faj. - Balatonöszöd, Barcs, Gyéckényes, Kaposvár, Nagybjajom, Siófok, Taszár, Tótújfalu.

Agrilus auricollis Kiesenwetter, 1857 - Pontomediterrán elterjedésű, szilfán és hársfán fordul elő, ritkább faj. - Bélavár, Kaposvár, Siófok.

Agrilus biguttatus (Fabricius, 1777) - Euroszibériai elterjedésű faj, a tölgyesekben elterjedt, gyakori. - Balatonendréd, Balatonöszöd, Hács, Iharosberény, Kaposvár, Lipótfá, Siófok, Somogyuszob-Baláta-tó, Zamárdi.

Agrilus cinctus (Olivier, 1790) - Atlantomediterrán elterjedésű, nálunk szórványos előfordulású, ritka faj. - Balatonöszöd, Siófok.

Agrilus convexicollis Redtenbacher, 1849 - Nyugat-palearktikus elterjedésű, a kőrisfákon helyenként nem ritka. - Balatonfenyves, Balatonföldvár, Siófok.

Agrilus cuprescens Ménétris, 1832 (= *aurichalceus*, Redtenbacher, 1849) - Holomediterrán elterjedésű faj, a szederféléken és a vadrózsán helyenként nem ritka. - Balatonföldvár, Kaposvár.

Agrilus cyanescens Ratzeburg, 1837 - Euroszibériai elterjedésű, a loncféléken található, ritka faj. - Siófok.

Agrilus derasofasciatus Lacordaire, 1835 - Holomediterrán elterjedésű faj, vadszőlőn vagy elvadult szőlőn helyenként nem ritka. - Kaposvár, Siófok, Somogyvár, Taszár.

Agrilus graminis Castelnau & Gory, 1839 - Holomediterrán elterjedésű, a tölgyesekben nem ritka. - Balatonöszöd, Siófok.

Agrilus hastulifer Ratzeburg, 1839 - Holomediterrán elterjedésű, a tölgyesekben nem ritka. - Balatonföldvár, Siófok.

Agrilus hyperici (Creutzer, 1789) - Nyugat-palearktikus elterjedésű, orbáncfűvön sokfelé előfordul, gyakori. - Balatonboglár, Balatonlelle, Balatonöszöd, Barcs, Barcs-Középrigóc, Bélavár, Darány, Kaposvár, Látvány, Siófok.

Agrilus laticornis (Illiger, 1803) - Nyugat-palearktikus elterjedésű, a tölgyesekben nem ritka. - Balatonöszöd, Kaposvár.

Agrilus lineola Redtenbacher, 1849 - Pontomediterrán elterjedésű, a fűzesekben csak kevés helyről került elő, ritka. - Siófok.

Agrilus litura Kiesenwetter, 1857 - Holomediterrán elterjedésű faj, a tölgyesekben fordul elő, nem gyakori. - Siófok.

Agrilus obscuricollis Kiesenwetter, 1857 - Mediterrán elterjedésű, a tölgyesekben gyakori. - Balatonendréd, Darány, Kaposvár, Siófok.

Agrilus olivicolor Kiesenwetter, 1857 - Nyugat-palearktikus elterjedésű, a tölgyesekben gyakori. - Balatonendréd, Balatonfenyves, Balatonöszöd, Barcs, Kaposvár, Nagybjajom, Siófok, Taszár.

Agrilus pratensis Ratzeburg, 1839 - Euroszibériai elterjedésű faj, a nyárfásokban gyakori. - Balatonfenyves, Fonyód-Bélatelep, Kaposvár, Siófok.

Agrilus rosoides Kiesenwetter, 1857 - Holomediterrán elterjedésű faj, amely bengeféléken nem ritka. - Darány, Kaposvár, Nagybjajom, Siófok.

Agrilus salicis J. Frivaldszky, 1877 - Magyarországról leirt, pontomediterrán elterjedésű faj, amely az Alföldön helyenként gyakori, de a Dunántúlon, a fűzesekben jóval ritkább. - Balatonlelle, Siófok.

Agrilus sericans Kiesenwetter, 1857 - Keletmediterrán elterjedésű faj, amely az alföldi ürömös-pusztákon helyenként gyakori, a Dunántúlon ritka. - Siófok.

Agrilus sulcicollis Lacordaire, 1835 - Euroszibériai elterjedésű faj, a tölgyesekben mindenfelé elterjedt, gyakori. - Balatonfenyves, Balatonföldvár, Balatonöszöd, Kaposvár, Péterhida, Siófok.

Agrilus viridis (Linnaeus, 1758) - Euroszibériai elterjedésű, nagyon változékony faj, amely a fűzesekben, bükkösökben elterjedt, gyakori. - Barcs, Bélavár, Siófok, Taszár, Újvárfalva.

Paracylindromorphus subuliformis (Mannerheim, 1837) - Európai-közép-ázsiai elterjedésű faj, amely a pusztafüves területeken helyenként gyakori. - Balatonföldvár, Balatonszárszó, Siófok.

Cylindromorphus filum (Gyllenhal, 1817) - Nyugat-palearktikus elterjedésű, a füves, fűszáraz területeken helyenként nagyon gyakori. - Balatonfenyves, Balatonföldvár, Balatonlelle, Balatonöszöd, Barcs, Barcs-Középrigóc, Bélavár, Darány, Látvány, Siófok.

Aphanisticus elongatus Villa, 1835 - Holomediterrán elterjedésű, a sásos, nedvesebb réteken szórványosan előfordul, ritka faj. - Siófok.

Aphanisticus pusillus (Olivier, 1790) - Holomediterrán elterjedésű, a szittyós, nedvesebb réteken szórványosan előforduló, ritkább faj. - Balatonlelle, Balatonőszöd, Istvándi.

Habroloma geranii Silfverberg, 1977 - Euroszibériai elterjedésű faj, amely a piros gólyaorron helyenként gyakori. - Siófok.

Trachys minutus (Linnaeus, 1758) - Euroszibériai elterjedésű faj, amelynek lárvái lombosfák leveleiben aknáznak. Sokfelé előfordul, gyakori. - Babócsa, Balatonberény, Balatonendréd, Balatonfenyves, Balatonlelle, Balatonőszöd, Barcs, Bélavár, Darány, Heresznye, Kaposvár, Látrány, Órtilos, Siófok, Vízvár, Zamárdi.

Trachys problematicus Obenberger, 1916 - Balkáni-közép-európai előfordulásátű faj, amely tisztesfűvön helyenként nem ritka. - Balatonendréd, Balatonőszöd, Siófok.

Trachys puncticollis rectilineata Abeille de Perrin, 1900 - Közép-európai elterjedésű faj, amely szulákléleken szórványosan fordul elő. - Balatonföldvár.

Trachys scrobiculatus Kiesenwetter, 1857 - Holomediterrán elterjedésű faj, amely mentaféléken fordul elő, nem túl gyakori. - Balatonőszöd, Somogyszob-Baláta-tó, Siófok.

Trachys troglodytes Gyllenhal, 1817 - Euroszibériai elterjedésű faj, amely a füves területeken helyenként nem ritka. - Balatonendréd, Balatonőszöd, Kaposfüred.

Trachys troglodytiformis Obenberger, 1918 - Nyugat-palczarktikus elterjedésű faj, amely márdármályván és zilizfajokon fordul elő, ritka. - Siófok, Zamárdi.

I. táblázat: A fajok száma genuszok szerint Magyarországon, illetve Somogy megyében

Alcsalád	Tribus	Genus	Fajszám Magyarországon	Fajszám Somogy megyében	
Polycestinae	Ptosimini	Ptosima	1	1	
Acmaeoderinae	Acmaeoderini	Acmaeodera	1	1	
		Acmaeoderella	2	2	
Sphenopterinae	Sphenopterini	Sphenoptera	5	2	
Chalcophorinae	Chalcophorini	Chalcophora	1	0	
		Psilopterini	Capnodis	1	1
Buprestinae	Dicercini	Aurigena	1	1	
		Dicerca	5	4	
		Poecilnota	1	1	
		Lampra	3	3	
		Palmar	1	1	
		Buprestini	Eurythyrea	3	1
		Buprestis	5	2	
Kisanthobiini	Kisanthobia	Kisanthobia	1	0	
		Melanophilini	Trachypteris	1	1
		Melanophila	1	0	
		Phaenops	3	1	
Anthaxiini	Anthaxia	Anthaxia	24	18	
		Chrysobothrinae	Chrysobothrini	Chrysobothrys	3
Agrilinae	Coraebini	Coraebus	4	3	
		Meliboeoides	1	0	
		Meliboeus	2	0	
		Nalanda	1	1	
		Agrilini	Agrilus	38	25
Cylindromorphinae	Cylindromorphini	Paracylindromorphus	1	1	
		Cylindromorphus	1	1	
Trachynae	Aphanisticini	Aphanisticus	3	2	
		Trachyini	Habroloma	1	1
		Trachys	7	6	
összesen:			119	82	

Összefoglalás

Valamennyi hozzáférhető múzeumi-gyűjtemény és magán-gyűjtemény díszbogár-anyagának feldolgozása alapján összeállításra került Somogy megye díszbogár faunájának jegyzéke. Az ismert irodalomban nem találtam olyan fajt, amelynek ne lett volna meg valamelyik gyűjteményben legalább egy bizonyító példánya.

A megye területéről 82 fajt sikerült kimutatni, a Magyarországon előforduló mintegy 119 faj 68,9%-át. Meggyőződésem, hogy a kimutatott 82 fajhoz még egy-két faj a közeljövőben Somogy megyéből biztosan elő fog kerülni (például az *Agrilus delphinensis*, *Agrilus subauratus*), mivel ezeket a fajokat a megyével közvetlenül határos területeken is fogtuk.

Hogy érzékeltethető legyen, milyen jelentős szám a 82 faj, összehasonlítás céljából megemlítem, hogy a Hortobágyi Nemzeti Park területéről 22 (SOMORJAI 1983), a Kiskunsági Nemzeti Park területéről 38 (SOMORJAI 1986), a Bükk Nemzeti Park területéről 40 (SOMORJAI et ADÁM 1996), az Órség területéről 29 díszbogár faj (MUSKOVITS 1997) került kimutatásra!

Hazánk faunájában ritka fajok is előkerültek Somogy megye területéről, nevezetesen Fonyódról egy példány *Dicerca moesta* került elő (in coll. Kanabé Dezső, dátum nélkül), amelyet Magyarország területén azóta sem találtak, ezért valószínű, hogy importált fával behurcolt példány lehetett.

A *Palmar festiva* hazánk faunájára új fajnak számít. Első ízben 1999-ben, a Barcsi borókás területén került elő, és ami örvendetes, az itteni előfordulását 2000-ben további példányok előkerülése is megerősítette. A *Palmar festiva* nagyon szép, „mutató”, 6-10 mm hosszú, élénk fémfényű zöld színű faj, amelynek az előhátán egy-egy sötétibolya, nagyjából kerek folt, és a szárnyfedőkön is hat-nyolc kekesfekete színű, kerek folt van. Feltétlenül minél előbb védelemre javasoljuk!

Köszönetnyilvánítás

Köszönetemet fejezem ki Dr. Szél Győzőnek, a Magyar Természettudományi Múzeum Állattára főmúzeológusának, Dr. Horvatovich Sándornak a pécsi Janus Pannonius Múzeum főmúzeológusának, továbbá Gaskó Kálmánnak (Budapest), Dr. Ilinczky Sándornak (Budapest), Juhász János Csabának (Budapest), Dr. Medvegy Mihálynak (Budapest), Muskovics Andrásnak (Tárnok), Rahmé Nikolának (Budapest), Retezár Imrének (Budapest), Rozner Györgynek (Kisberény), Rozner Istvánnak (Budapest) és Szalóky Dezsőnek (Budapest), hogy a gyűjteményünkben lévő példányokat determinálásra rendelkezésemre bocsátották.

Irodalom

- Csíki, E. (1909-1915): Magyarország Buprestidái - Rovartani Lapok, 16:161-184, 17:17-22, 18:162-171, 19:135-137, 20:156-159, 22:88-107 pp.
- KASZAB, Z. (1940): Die Buprestiden Ungarns, mit Beschreibung neuer Formen (Coleopt.). — *Fragmenta faunistica Hungarica*, 3: 81-116 pp.
- KUTHY, D. (1896): Buprestidae - in: *A Magyar Birodalom Állatvilága (Fauna Regni Hungariae)*, III. Arthropoda (Insecta, Coleoptera) — M. K. Természettudományi Társulat, Budapest 110-114 pp.
- MERKL, O. (1998): Data to 46 beetle families (Coleoptera) from the Duna-Dráva National Park, South Hungary. — *Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat* 9, 209-232 pp., Pécs
- MUSKOVITS, J. (1997): Az Őrség díszbogár faunája (Coleoptera: Buprestidae) — *Savaria a Vas megyei múzeumok értesítője - Szombathely*, 24/2: 73-80 pp.
- SÁR, J. (1992): Adatok a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet bogárfaunájához (Coleoptera). - *Dunántúli Dolgozatok (A) Természettudományi Sorozat*, 7: 149-161 pp., Kaposvár.
- SOMORJAI, GY. (1983): The species of Buprestidae (Coleoptera) of the Hortobágy National Park. — in Mahunka S. (Ed.): *The fauna of the Hortobágy National Park Vol. II*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 203-204 pp.
- SOMORJAI, GY. (1986): Buprestidae of the Kiskunság National Park (Coleoptera: Buprestoidea) — in Mahunka S. (Ed.): *The fauna of the Kiskunság National Park Vol. I*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 167-173 pp.
- SOMORJAI, GY. ET ÁDÁM, L. (1996): The species of Elateroidea and Buprestoidea (Coleoptera) of the Bükk National Park. — In Mahunka S. (Ed.): *The Fauna of the Bükk National Park Vol. II*, Hungarian Natural History Museum, Budapest, 271-279 pp.

The jewel beetles of Somogy county (Coleoptera: Buprestidae)

JÓZSEF MUSKOVITS

The author summarised the jewel beetle fauna (Coleoptera: Buprestidae) of Somogy county in Southern Hungary. Based on the study of the collections of Hungarian museums and private entomologists, the author recorded 82 specimens from the Somogy county, while in Hungary 119 species were found. In the collection of Hungarian Natural History Museum the oldest specimens were collected around 1875.

Only one specimen of *Dicerca moesta* was collected in Fonyód – we don't know exactly when, it was probably between the I. and II. World War – and since that time nobody has found another specimen in Hungary, so it could have been imported with wood.

Palmar festiva is new for the Hungarian fauna. For the first time it was collected in Darány in 1999, and in the following year we managed to collect further specimens in the same area.

Author's address:

DR. JÓZSEF MUSKOVITS

H-1113 Budapest

Tardoskedd u. 9.

E-mail: muskovitsj@olajterv.hu